

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Bc. Denisa Michalinová, Dějiny umění a vizuální studia

Název práce: Světlo jako médium. Umělé světlo v českém výtvarném umění od 90. let po současnost

Vedoucí práce: PhDr. Eva Bendová, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Ve chvíli, kdy jsem diplomovou práci Denisy Michalinové začala vést, bylo jasné, že klíčovým tématem jejího bádání bude umělé světlo jako estetický a výrazový prostředek současného umění. Přesunuly jsme tak těžiště původně zadané práce od prostorových světelných instalací šedesátých let a skupiny Syntéza na projevy po roce 1989, které v českém prostředí reflektovaly zahraniční konceptuální umění a nabývaly vlastních vyjadřovacích a obsahových linek. Denisa Michalinová tak mohla využít svou bohatou znalost teoretické literatury. I přesto že bylo cílem práce podchytit současné umění polistopadové éry, počátky užívání umělého světla v umělecké praxi se staly umělecko-historickým uvedením do tématu. Práci tak nechybí pojmenování geneze konceptuálního zacházení s umělým světlem v českém moderním umění – ve světelné kinetické plastice Zdeňka Pešánka a světelných instalacích Stabislava Zippeho. Skupinu Syntéza a dílo Stanislava Zippeho jako druhou klíčovou epochu „světelného umění“ v Československu dává diplomantka do souvislostí s dobovými projevy světového umění, kdy se v 60. letech v Kalifornii „rodí Light and Space movement (James Turrell), v New Yorku dominuje světelné minimalistické scéně Dan Flavin.“ (s. 38) Stanislav Zippe svá díla, stejně jako Pešánek, konstruuje se zájmem o vnímající subjekt, jehož přítomnost ve svých světelných instalacích pojímá jako jeden z konstitučních prvků. Fixace na percepci, na vtažení subjektu dovnitř instalace nejvíce rezonuje dílem Jamese Turrella. Jak Zippe, tak Turrell vytvářejí prostředí, v nichž člověk ztrácí orientaci a musí přehodnocovat vztah svého těla v prostoru. Do uměleckého díla, stejně jako do diplomové práce tak byla uvedena problematika percepce a tělesnost subjektu rezonující i v současném umění.

Diplomantka současné umělecké přístupy rozdělila na tři podstatné obsahové fenomény: umění, které počítá s dematerializací světlem, umění, v němž dominuje důraz na percepci a tělesnou zkušenost a na konec světelné instalace, které počítají s umělým světlem jako se světelným divadlem a dotýkají se fenoménu spektaklu. Tímto způsobem jakkoli s vědomím, že je opuštěno pole architektonicky koncipovaného prostoru a architektury samotné se podařilo charakterizovat a systematizovat situaci na poli světelně konceptuálních uměleckých přístupů současnosti a zahrnout klíčové osobnosti české umělecké scény jako Pavla Korbíčku, Daniela Hanzlíka, ale také Václava Ciglera nebo Janu Bernartovou. Vymezení fenoménu spektaklu pomohlo kriticky pojmenovat klady a zápory masově přijímaného současného Signal festivalu. Všechny části práce diplomantka opírá o znalost nejen konkrétního autorského díla, ale zejména teoretické zahraniční literatury, díky čemuž se úspěšně daří české výtvarné projevy včlenit do mezinárodního kontextu a problematiky současného umění (Lucy Lippard, Olafur Eliasson, James Turrell a jeho „ganzfeld“, Guy Debord – Společnos spektaklu ad.)

Občasné příliš zkratkovitě uvažování diplomantky v některých kontextových paralelách (otázky volného času v 19. století, pojem „sublime“, světelná prostorová reklama 20. století), které zvažovala rozepsat pro pochopení geneze současných fenoménů, byly buď vysvětleny nebo vyloučeny, aby práce nenabyla přílišného rozsahu a obecnosti. Diplomantka si jich ostatně všímala díky svému komplexnímu přístupu k tématu, který je třeba ocenit. Syntetické uchopení tématu, také bohatá teoretická erudice a konec konců i talent písemného projevu, který diplomantka má, je velkou předností práce, kterou tímto doporučuji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: výborně

.....
Podpis vedoucího práce

V Praze dne 4.6.2023

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------